

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות

מג.

עין משפט נר מצוה

א ו א"מ פ"ח מהל' אשות ה"ל"א סמג לאון פ"ח טו"ש"ע א"ש"ע ק"י כ"ה פ"ח א
 ז ב מ"י פ"ט ש"ס ה"ל' ח ופ"ה מ"ט נ"לוח ה"ל' ב סמג ש"ס טו"ש"ע ש"ס ט"ו ופ"י כ"ג פ"ט ד
 ג א מ"י פ"ט מהל' אשות ה"ל' כ"ה סמג ש"ס טו"ש"ע ש"ס ט"ו ופ"י כ"ג פ"ט ד
 ד מ"י פ"ט מהל' עבדים ה"ל' טו"ש"ע י"ד ס"י ר"ס פ"ט כ:
 ה ו מ"י פ"ט מהל' אשות ה"ל' ופ"ג מהל' עבדים ה"ל' טו סמג ע"ן פ"ג טו"ש"ע א"ש"ע ס"י ק"י סמג ט"ו ופ"י כ"ג פ"ט ד
 ו א ו מ"י פ"ד מהל' ח ה"ל' י"ד סמג ע"ן ז טו"ש"ע ח"מ ס"י סמג ט"ו ופ"י כ:
 ז א ו מ"י פ"ד מהל' ח ה"ל' י"ד סמג ע"ן ז טו"ש"ע ח"מ ס"י סמג ט"ו ופ"י כ:
 ח א ו מ"י פ"ד מהל' ח ה"ל' י"ד סמג ע"ן ז טו"ש"ע ח"מ ס"י סמג ט"ו ופ"י כ:
 ט א ו מ"י פ"ד מהל' ח ה"ל' י"ד סמג ע"ן ז טו"ש"ע ח"מ ס"י סמג ט"ו ופ"י כ:
 י א ו מ"י פ"ד מהל' ח ה"ל' י"ד סמג ע"ן ז טו"ש"ע ח"מ ס"י סמג ט"ו ופ"י כ:

[רבי שמעון סבר ב'ו]. והשמה פליגי בתרתי בעמד דין ודלול עמד דין אכל קשה דסוף סוף כיון דלרין לומר דפטור מקרבן אע"ג דלוי מודה מיחייב א"כ בתוס דתק לחלק בין קנס זה לשאר קנסות אלא הוה ליה למימר כי קאמר רבא דממונה הוה לענין הודאה הו"ק לאצ"י אמאי תלי ר"ש קרבן שצויה צהודאה ארצה הודאה תליא בקרבן שצויה ועוד היכי הוה צ"י למילף הודאה מקרבן הרי קרקעות דפטור מקרבן אע"ג דלוי מודה מתיבי ועוד הא דלמר לקמן הא עמד דין משלם כו' משמע אלא ומהפכה דקאי ביה אס עמד דין חייב קרבן אע"ג דלא צויה ומה ומהפכה ר"י דלצ"י מיבעיא ליה כיון דלוי מוריש לבניו אפי' עמד דין לר"ש צמתי' משום דלוי ארס מוריש וכות צמו לבנו וחציב וכות צמו לו זמן שלל צל לירו ה"ה לענין שצויה דלר"י למעטו מוכחש אע"פ שמזון גמור הוה לענין הודאה כשמודה כשעמד דין מ"מ שס קנס עליו כיון דלס היה מודה צלונס ופיטור ואל היה מודה שעמד דין פטור וסוף הסוגיא מ"מ לא תישיבן:

בת הניזונת מן האחין מעשה ידיה צ"מ. מדאורייתא

פשיטא ליה דהוה לענמה כדדרשנן לקמן מההנהלמס אלא מדרבנן צ"י מדתלי טעמא צמונות ומדמיימי עלה מאלמנה ומיבעיא ליה כיון דניזונת משלהן מי התקינו להו רבנן מעשה ידיה תחת מזונות או לא וכן משמע כל הסוגיא ולקמן דצ"י מ"ט דרז ה"מ למיבעי נמי מ"ט דרז שט דמדאורייתא מודה דהוה לענמה אלא נקט רב משום דקאמר צדיקא דמעשה ידיה לענמה אף מדרבנן וק"ל מגמגס רש"ז דהכא משמע דטפי הוה מעשה ידיה שלה כיון שניזונת צעל כרחס בתנאי צ"ד ממה שהיתה ניזונת מדעתם ולקמן צריס אלמנה (דף כ"ה): גצי אלמנה משמע אפיכא צדוריה כיון שניזונת ע"י תנאי צ"ד הוה מעשה ידיה שלהן טפי ממה שהיתה ניזונת מדעתם וצ"ע [ודחק לחלק בין אלמנה לצת דניחא ליה צהרוחה דמ"מ סצ"ל הוה אפיכא]:

עשו אלמנה אצל הבת כבת אצל האחין. וא"ת אלמנה אצל הבת אמאי קרי ליה נכסי מועטין בשלמא גצי בת אלל אחין מועטין צ"ד מ"י שמת (צ"ב קלט: וס) כ"י שיונו אלו ואלו עד שיצגרו אלל הכא אין שייך אומו שיעור שהאלמנה יש לה לעולם מזונות ונראה לר"י דדוקא כשיס אלמנה וצניס וצת תקנו לאלמנה ונתנו לה מה שהיה (ס) ליקח צת ואלו עד שתיצגרו הבת אלל כשאין אלו אלמנה וצניס או אלמנה וצת שהצת יורשת לא עשו תקנה צצזיל ההלמנה דמשום אלמנה לא ראו להפקיע כח הירושה אלל כשצבר הפקיעו צצזיל הבת וצצזיל הבת הפקיעו טפי לפי שהיא יורשת כשאין צניס וכן משמע צירושלמי צפרק מי שמת דלמר הסס אין ההלמנה דוחה את הצנות ולא הצנות דוחה את ההלמנה ופעמים שהאלמנה דוחה את הצנות על ידי צניס ואת הצניס על ידי הצנות: **צ"ל** בשאינה ניזונת. פירוש מן האחים אלל מן האב היתה ניזונת ומשום הכי פריך אי צשאינה ניזונת מאי למימרא דפשיטא דלאחר מיתת האב דמת האב הרי של אחין נמי לא איצטרין הואיל וניזונת היתה מן האב פשיטא דירושין אותו ואית ספרים דלא גרסי מאי למימרא אלל גרסי אי צשאינה ניזונת אפי' צ"מ כו' וכן עיקר ומיימי צשאינה ניזונת מן האב ולא מן האחין דלאחר מיתת האב אית לן למימרא דמאי צצזיל האב ופריך אגופה אמאי מת האב הרי הן של אחין הא אפי' אכ עצמו אין לו כיון שאינה ניזונת ממנו: **צ"ל** ב' אב ד' דכספרי (פ' יראה) לא מפיק ליה מהאי קרא אלל דריש לה מכשכיר כחושב ייהי עמך ומייתר הוה עמך דה"מ למכתב כשכיר כחושב ייהי עד שנת היובל אלל כי טוב לו עמך אינו אלל סיפור דצריס צעלמאס: **בג"ד** שאין אדם מוריש זכות בתו צ"בנו. תימה אמאי איצטרין קרא להכי הא היא גופה לא נפקא לן דמעשה ידיה לצציה אלל מלאמה מה אמה מעשה ידיה לרצה אף צת מעשה ידיה לצציה ואמה גופה אינה עובדת לא את ה"ן ולא את הצת דלאחר מיתת האב ונערה לא זכי ליה רחמנא לא צת דתניא צהצובל (צ"ב ק"א): צצנו וצצתו הקטנים יעשה להם סגולה: שפצעה

ומודה צקנס פטור. והרי לא תצנו אלא קנס לצדו ועליו נצצו וכיון דלוי אודי ליה קמן לא משלם כי כפריה נמי לאו ממונה כפריה: **צס הניזוניס מן האחין.** שכן הוה תנאי כתובה צפרקין (לקמן דף נ"ב): צד נוקצן דיהויין לצי מיזונן מנכסי צד דמלקוח לגוצרין: **לאו מדירוהו.** אלא מתנאי כתובה **אמן: אלמנה ניזונה מנכסי יתומים.** דהאי נמי תנאי כתובה הוה צפרקין [סס] את תהא יצבא צציתי ומיזונא מנכסי כל ימי מיגר ארמלותין: **ומעשה ידיה שלהן.** אלמנא צצמקוס אכ קיימי: **צמו ניחא ליה (ב) צהרוחה.** שתרמיח מעשה ידיה (ב) לצד מפרנסתה: **אלמנה אלל הצט.** מי שמת והניח אלמנה וצת: **צנכסיס מועטין.** שאין צפן כדי פרנסת שניס עשר חודש כדלמר צ"י מי שמת צצ"ב [קלט:] וקטני [סס] הצנות זינוו והצניס ישאלו על הפתחים: **טעמא דצחיי האב** עשתהו וצה צו האב להורישו לצניו: **הא לאחר מיתת האב.** עשתהו הוה לענמה מדאצטרין לתנא לשמועיין לא צשאינה ניזונת. כגון שלל הוה נכסיס: **מאי למימרא.** דיוקא לא אצטרין לשמועיין דעשתהו לאחר מיתת האב לענמה ואי לשמועיין היא גופה דמה שעשתה צחיי האב לאחיס פשיטא דהא זכה ציה אכ דמונה הוה ולאו קנסא: **אפי' תמאן דלמר.** בתסכת גיטין (צ"ב) פלוגמא: **להעדפה.** לעולם דליוקא דילה אצטרין לשמועיין דמעשה ידיה לאחר מיתת אכ לענמה וצשאינה ניזונת דלא תימא וכות שזיכתה תורה לאכ צצמו ממון הוה להורישו לצניס דקשיא לך צמאי תיזון הא לא גרעה מעצד עצרי כי אצטרין לשמועיין להעדפה משעשה ידיה עודף על מזונתיה אצטרין לשמועיין: **אמר רצא וני צצ"ל רצה כרז יוסף.** דלוחצה להא תיזבח לא הוה ידע דליכא העדפה ומאי לדחוי ולשנויי צשאינה ניזונת ולהעדפה טעמא ידע דתיזבחא מעלייתא היא והכי קשיא ליה מממני' אדרז שנת: **דקטני.** ממני' מציאתה עם מעשה ידיה ולמה לי למתנייה והא לא שייך למיתני אע"ג שלל צצתה דממאן צצתה: **אלל לאו ה"ק מעשה ידיה כמציאתה.** דמה שעשתה צחיי האב האכ לענמה: **מה מציאתה כו'.** דמציאתה פשיטא לן דלענמה הוה אפי' צחיי האב לא זכי צהן אכ אצ"כ סמוכה על שלחנו כדלמרין צצ"מ (דף צ"ב): ומשום אציה דכיון דלוי חייב צמונותיה צחיי קדמן צפירקין" האכ אינו חייב צמונות צמו ואי אמרת מציאתה לענמה תו לא ייצי לה מזונות ולקמן צפירקין" נמי אמרי:

וכאי מצאיאתה משום אציה אלל אחין דכחיב כרהייהו ממונה מנכסי האב: **דכחיב והסנהלמס אותם.** עצדים כעניס: **זכוס צמו.** זכות שזיכתה לו תורה צצתו: **ואימא צפחוי הצס וקנסוס.** דלוגס וחבלות הכחוש מדבר אלל מעשה ידיה דמדי דשכית וסכרי צה ממונה דהא מיתונא מינייהו אימא דידהו הו: **צערא דגופא הוה.** ונערה לא זכי ליה רחמנא לא צת דתניא צהצובל (צ"ב ק"א): צצנו וצצתו הקטנים יעשה להם סגולה: שפצעה

צשאינה ניזונת אפי' צ"מ כו' וכן עיקר ומיימי צשאינה ניזונת מן האב ולא מן האחין דלאחר מיתת האב אית לן למימרא דמאי צצזיל האב ופריך אגופה אמאי מת האב הרי הן של אחין הא אפי' אכ עצמו אין לו כיון שאינה ניזונת ממנו: **צ"ל** ב' אב ד' דכספרי (פ' יראה) לא מפיק ליה מהאי קרא אלל דריש לה מכשכיר כחושב ייהי עמך ומייתר הוה עמך דה"מ למכתב כשכיר כחושב ייהי עד שנת היובל אלל כי טוב לו עמך אינו אלל סיפור דצריס צעלמאס: **בג"ד** שאין אדם מוריש זכות בתו צ"בנו. תימה אמאי איצטרין קרא להכי הא היא גופה לא נפקא לן דמעשה ידיה לצציה אלל מלאמה מה אמה מעשה ידיה לרצה אף צת מעשה ידיה לצציה ואמה גופה אינה עובדת לא את ה"ן ולא את הצת דלאחר מיתת האב ונערה לא זכי ליה רחמנא לא צת דתניא צהצובל (צ"ב ק"א): צצנו וצצתו הקטנים יעשה להם סגולה: שפצעה

צשאינה ניזונת אפי' צ"מ כו' וכן עיקר ומיימי צשאינה ניזונת מן האב ולא מן האחין דלאחר מיתת האב אית לן למימרא דמאי צצזיל האב ופריך אגופה אמאי מת האב הרי הן של אחין הא אפי' אכ עצמו אין לו כיון שאינה ניזונת ממנו: **צ"ל** ב' אב ד' דכספרי (פ' יראה) לא מפיק ליה מהאי קרא אלל דריש לה מכשכיר כחושב ייהי עמך ומייתר הוה עמך דה"מ למכתב כשכיר כחושב ייהי עד שנת היובל אלל כי טוב לו עמך אינו אלל סיפור דצריס צעלמאס: **בג"ד** שאין אדם מוריש זכות בתו צ"בנו. תימה אמאי איצטרין קרא להכי הא היא גופה לא נפקא לן דמעשה ידיה לצציה אלל מלאמה מה אמה מעשה ידיה לרצה אף צת מעשה ידיה לצציה ואמה גופה אינה עובדת לא את ה"ן ולא את הצת דלאחר מיתת האב ונערה לא זכי ליה רחמנא לא צת דתניא צהצובל (צ"ב ק"א): צצנו וצצתו הקטנים יעשה להם סגולה: שפצעה

תוספות ר"ד

ב"מ מיינה רבינא מר"ש בת הניזונת מן האחין מעשה ידיה למי אחיס במקום אב קיימי מה החס מעשה ידיה לאב ה"י מעשה ידיה לאחין. א"ד לא דמי [לאב] החס מרדייה מיתונא הכא לא מרדייה מיתונא אלא ממנאי ב"ד קאכלי פי שכן כתבו בה כחובותא שכן נוקצין דיהוי ליי מינאי אונן מיתונן וכו' א"ל הנתונה אלמנה ניזונת מנכסי יתומים ומעשה ידיה שלהן. פי' והאי נמי תנאי כתובה הוה שכן כותב לה ואת תנאי יתבא בבית ומיתונא וכו' אלמא במקום אב קיימי מי דמי אלמנתו בה ניחא ליה בהרוחה. כו' ניחא ליה בהרוחה. ר"י פשיטא מוקטני מעשה ידיה ומציאתה אע"פ שלא גבתה מת האב הרי הן של אחין. בשלמא מעשה ידיה איכא גוביינא אלא מציאתה ממאן גביא אלא לאו הכי קאמר מעשה ידיה כמציאתה מה מציאתה בחיי האב לאב לאחר מיתת האב לעצמה ולעצמה דהא אפילו בחיי אביה לא זכי בהו האב אלא משום אביה שסמוכה על שלחנו ואינו חייב לזונה בחייו אבל אחין בע"כ יחבו לה מזוני (ס) בחיי אביה לפיכך אינן זוכים במציאתה אף מעשה ידיה בחיי אב לאב לאחר מיתת האב לעצמה. איתמר נמי ארי"י א"י בת הניזונת מן האחים מעשה ידיה לעצמה אמר (ר"ה) נ"ב כהנא מ"ט דרב דכתיב והתנהלמם אותם לבניכם אחריכם אותם לבניכם ולא בניזונתם לבניכם. מגיד לך הכתוב שאין אדם מוריש זכות בתו לבנו:

א) שצויה לה: (ב) לקמן פ"ה: (ג) א"י כ"ב ק"מ: (ד) [ועל מ"ב]. (ה) [ב"מ כ"ג]. צ"ב פ"ז: (ו) לקמן נ"ב: (ז) גיטין (ו' א) צ"ב פ"ז: (ח) וצחיס מד. ק"ל: (ט) קדושין ט"ז. ט"ו צ"ב פ"ה: (י) [לקמן דף ט"ג]. (יא) [דף נ"ו]. (יב) מ"י כ"י: (יג) [וע"ע חו"ק קדושין טו]. (יד) ד"ה כי וצ"ב פ"ז: (ט"ו) ד"ה דמיתן. (ט"ז) מ"י כ"י: (יח) [ל"ל והר"ן].

תורה אור השלם

1. כפשיב פתושב ידקה עמך עד שנת היובל יעבר עמך: ויקרא כ"ב מ' 1. ודקה פי יאמר אלקי לא אצא מעמך פי לא אהבך ואת ביתך פי טוב לו עמך: דברים טו טו 2. והתנהלמם אתם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה ולקבלם בהם תעבדו ועבדיכם בני ישראל איש באחויו לא תרדה בו פפרך: ויקרא כ"ה מו

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה צמו כו' לצד מפרנסתה. י"ב כולמר דמיתת: (ג) ת"ה ע"ז ט"ו: ש"ה לה לומר (ג) ת"ה חללת כו' יש קטניו אביי אמר נתן וכו' ורבא אמר ימין:

מוסף רש"י

מעשה ידיה. שעשתה צחיי אפי' צ"מ ע"ש אלא גבתה. כגון כפר פעולה. מה האב הרי הן של אחין. ומשום לעולם וזה צו האב. ולא דמי לעמך דלא הוה ממון על שעת דין ויעשוהו דהא אי ח"ה יורה מפטר (יעבר לעבר. כענין עשה עמי. מלאכה. ואינו נ"ך. אלל חוזר על הפתחים (גיטין י"ב). להעדפה. המותר על מזונתיה (ב"ק פ"א). זכות בתו. זכות שמתה לו מורה צצצת צמו (קדושין י"ד).

א) צ"ל ייצי ה"ב מזוני מנכסי צביה.